

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.н. Явор Светозаров Конов
(Департамент Музика, Нов български университет),
доктор на изкуствознанието
(по научното направление 8.3. „Музикология и музикално изкуство“)
и професор по полифония (в същото научно направление),

на дисертацията на
магистър МАЯ ПЕНКОВА АНДАСОРОВА
на тема
„ИНТЕГРАЛЕН ПОДХОД И МЕТОДИКА
НА ОБУЧЕНИЕТО ПО МУЗИКА В 4. КЛАС“ (2022)

разработена под научното ръководство на
проф. д-р Адриан Георгиев
в катедрата „Музика и мултимедийни технологии“
към Факултета по науки за образованието и изкуствата
на Софийския университет „Св. Климент Охридски“

за придобиване на образователната и научна степен Доктор
в научното направление 1.3 „Педагогика на обучението по...“
(„Методика на обучението по музика“)

Биографични данни за докторанта:

Според предоставената ми автобиография, докторантката Магистър Мая Пенкова Андасорова е родена през 1966 г. За училищните ѝ години нямам данни. През 1988 г. завършва като Магистър ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ със специалност „Начална училищна педагогика“. През 1993,

1998 и 2000 има поредни квалификации като учител в Тракийския университет в Стара Загора. В периода 2003-2005 изкарва квалификация в НСА „Васил Левски“ в София и като теоретична медико-биологична подготовка, в 2016 във ФНОИ към СУ „Св. Климент Охридски“ – и професионална квалификация по „Монтесори философия в съвременното общество“. Пак там в 2019 е зачислена като докторант – и е отчислена с право на защита през 2022.

Посочва, че ползва на много добро ниво говоримо и писмено руски език, както и английски език (B2) и френски език (A1).

Работи като начален учител в 4 училища в Стара Загора (2) в София (2) вече почти 30 години (от 1994 и до днес).

Участвала е в създаването на учебници по музика, респ. книги за учителя и учебни тетрадки за 1., 2., 3. и 4. клас, вкл. и на интерактивни ресурси към електронно четимите им варианти.

Посочила е 19 свои публикации, от които 3 във връзка с дисертацията.

Прочетох дисертацията изцяло и внимателно, както и автореферата към нея.

Предоставената ми за становище дисертация е разположена на **205 страници (от които 188 основен текст)**, в обем около 1.5x спрямо този по БДС (следователно мога да я считам за ок. 300-странична), включващи и онагледявания (6 таблици и 41 диаграми).

Авторефератът (46 страници с обем около 1.3x този на БДС, значи ок. 60 стр.) **отразява в достатъчна** степен дисертацията.

Дисертацията е структурирана така:

Увод – освен въвеждаща част, включва и предмета, обекта, целта, задачите, работната хипотеза, инструментариума на изследването/дисертацията и съответстващия ми терминологичен речник. Изследването е проведено в Иновативното 7. СУ „Свети Седмочисленици“

в София. Дисертационния труд „анализира, систематизира и обобщава четиригодишен практически педагогически опит от работата на иновативното 7-мо училище, изследва знанията, уменията и компетентностите на учениците от IV клас в областта на музиката и резултатите от прилагане на интегрален подход и иновативна методика на обучение с фокус върху мултидисциплинарните проблемно-базирани уроци, работата в часовете за наблюдение в извънучилищна обучаваща среда и проектните дейности. [...] Насочен е към откриване и прилагане на нови интегративни педагогически похвати в обучението по музика в началното училище и представя, иновативна методика за успешно, качествено усвояване на знания, формиране на умения и развитие на компетентности в областта на музиката.“ (стр. 6-7). Докторантката добре и обстойно е формулирала и представила предмета, обекта, целта¹ и задачите на дисертацията си (чиято актуалност е безспорна), както и работната си хипотеза, добре е подбрала и описала и методите на проучването (исторически, аналитичен, анкетен, наблюдения, тестови, статистически и др.).

Четири глави:

1. Предметът Музика в съвременното българско училище: история и съвременност (след 1973, стр. 25), място тогава и сега, нормативни документи (с особено внимание отделено на тези за т.н. иновативни училища), вкл. учебните програми за класовете 1.-4., коментирани обстойно и подробно. Показва доброто и в детайли познаване от страна на докторантката на историята и развитието на училищното

¹ „Да покаже как чрез използване на съвременни интегрални техники и технологии, на мултидисциплинарни проблемно-базирани уроци, на часове за наблюдение в извънучилищна обучаваща среда и на проектни дейности в обучението по музика, се постига високо ниво на музикални знания, умения и компетентности, качествено и трайно усвояване на учебния материал от учениците в IV клас на начален етап на образование. Целта е и да се демонстрира как чрез електронната платформа Kahoot могат да се измерват и оценяват музикалните знания, умения и компетентности на учениците, както в присъствена, така и в дистанционна форма на обучение“ (Автореферат, стр. 7).

обучение по музика у нас. Естествено, най-добре познава собствената си епоха, последните 3 десетилетия, най-обширни и многопосочни са коментарите ѝ за нея. Представя и изводи за мястото и значението на предмета Музика в днешното практическо училищно обучение у нас.

2. Дидактиката в областта на музиката в тези класове – традиционни и съвременни чуждестранни (Емил-Жак Далкроз, Карл Орф, Золтан Кодай, Шиничи Сузуки) и наши системи (генерално отразяващи европейски практики, и в частност тези на Добри Христов, Борис Тричков, Трендафил Миланов, съвременни системи), предлага свои изводи за приложенията им. Изобщо, дисертацията е и много образователна.

3. Същинската педагогико-експериментална за дисертацията глава: с експериментална група от 90 ученика (от иновативното 7. СУ в София) **и контролна от 68** (от неиновативно, традиционно СУ в Стара Загора). И в двете групи поравно момичета и момчета. При 2-зонна 5-етапна експериментална дейност. Представя организационно изследването, иновативния методически за осъществяване на интердисциплинарни проблемно-базирани уроци, на часове за наблюдение в извънучилищна обучаваща среда и на проектни дейности в обучението по музика на учениците от IV клас. Методически насоки и методи за осъществяване на интегрален подход при провеждане на интердисциплинарни проблемно-базирани уроци (при синкретичното осветляване на музиката, ако си позволя да се изразя така – с много подробно поетапно преминаване през епохите и направления в тях, че и във взаимосвързаната трисъставност: история-изкуства-музика). Изнесено обучение, проектни дейности по музика (със съответните съображения, цели, изводи, с осветляване и на общата история на изкуството) Измервания на знания, умения и компетентности у учениците (съотв. инструментариум, апробиране, резултати и статистическото им обработване, анализ, осмисляне и изводи). Коментар на електронната платформа Kahoot (за създаване на тестове и

работа с тях). Респ. създадения за целите на дисертацията Kahoot тест с 37 задачи, също експериментално проучване по дисертацията (измервания и оценявания на знания, умения и компетентности на учениците както в присъствено, така и в дистанционно обучение) по отношение преподаване на музика и споменатите измервания (провеждани и с оценъчни карти), и пр.

4. Четвъртата глава е посветена на преподаването на музика в четвърти клас на иновативното училище в условията на дистанционно обучение. На основата на нормативните изисквания е споделен личен и колегиален опит от срещнати софтуерни и практически трудности и предизвикателства и преодоляването им.

Заключение: чрез „прилагането на интегралния подход и иновативната методика, включващи интердисциплинарни проектно-базирани уроци, часове за наблюдение в извънучилищна обучаваща среда и проектни дейности в областта на изкуствата, успеваемостта на учениците при завършване на начален етап на обучение по основни изследвани музикалнообразователни показатели“ се е покачила (стр. 185). Включва и **приносите** на дисертацията (изложени в 8 пункта), които приемам като цяло.

Литература: описани са 90 референтни източника от различен характер и жанр, на кирилица и на български език (в тях и няколко преводни, останалите са от български автори), с изключение на 1 на руски; и още 3 на английски. Не съм проверявал кои от тях са цитирани в текста на дисертацията.

Приложения: 2 описания на интердисциплинарни проблемно-базирани уроци; оценъчна карта; Kahoot-тест.

Публикации във връзка с дисертацията: 13 на брой, от които първите 10 са учебници по музика и тетрадки, и книги за учителя към тях, за класовете 1., 2., 3. и 4. (все в съавторството Георгиев, А., Ковачева, Р.,

Андасорова, М.); последните 3 са със самостоятелно авторство на докторантката.

Нямам предоставени данни за цитирания на докторантката от други автори, отзиви в научния печат.

Мнения, препоръки и бележки не изказвам.

Докторантката отговаря на изискванията за наукометричните показатели. Декларирала е оригиналността на разработката си, нейните изследвания, резултати и приноси.

Поздравления за научния ръководител проф. д-р Адриан Георгиев.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ: въз основа на гореизложеното, гласувам „ЗА“ това докторантката магистър МАЯ ПЕНКОВА АНДАСОРОВА, въз основа на дисертацията си „ИНТЕГРАЛЕН ПОДХОД И МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО МУЗИКА В 4. КЛАС“ (2022)“ да получи образователната и научна степен Доктор в научното направление 1.3 „Педагогика на обучението по...“ („Методика на обучението по музика“).

София, 10 юни 2022

Подпис:

